

Tantárgy neve: KÖZÉPFOKÚ ZENESZERZÉS TANÍTÁSI MÓDSZERTAN

A középfokú zeneszerzés oktatás célja a zeneszerzés *alapjainak* megtanítása, a ritmus, dallam, harmónia, forma készségszintű kezelése saját önálló kompozíciókban.

A kompozíciós gyakorlatok ezen belül két fő részre tagolódnak. Az egyik az ún. *szabad kompozíció*, ahol a zeneszerző növendék saját stílusában alkot, a másik pedig a különböző *stílusgyakorlatok* megírása, amikben szigorú szabályszerűségeket követve régebbi korok mestereinek stílusában kisebb zeneművek alkotása a feladat. Ez utóbbi évszázadok óta jól működő módszer a zeneszerzési technikák fejlesztésére, míg a szabad kompozíció mielőbbi elkezdése a zeneszerzői egyéniség kibontakoztatásának, csiszolásának feltétele.

Az órai *elemzések* mennyisége és részletessége jóval meghaladja a hangszeres csoportok óráin szükséges mértéket. A zeneszerzés szakosok továbbá főtárgyi szinten tanulják a *klasszikus összhangzattant*, hiszen ezáltal valósul meg a zeneszerző tanulmányok második, elméleti típusa. Ebbe tartoznak a harmonizációs stúdiók, a continuo-játék. A későbbi hangszerelés tanulmányok előkészítése a *hangszerismeret* és *partitúraolvasás* tárgyak. Mind a zeneelmélet, mind a *formatan*, de akár a hangszerelés tárgyakhoz is számtalan nagyszerű könyv, illetve tankönyv elérhető. A kezdő pedagógusnak érdemes megismerni ezeket, és akár saját „menetrendet” létrehozni, amely hasznos lesz az igen különböző növendék-csoportok tanításakor.

Ami nehezebb, az a szabad kompozíció tanítása. Bár a mester is mindig tanul és fejlődik a tanári pályán eltöltött évek, évtizedek során, a koncepciót arra vonatkozóan, hogy miként tud a legtöbbet segíteni majdani növendékei kreativitásának kibontakozásában, jó előre ki kell alakítania a leendő pedagógusnak. Ajánlott az elmúlt évszázad híres *zeneszerzés tanárai* tanítási módszereinek tanulmányozása, amik között igen nagy szakmai különbségeket fedezhetünk fel. Például:

- Az elemzések aránylása saját kompozíciók írásába fektetett időhöz.
- A tanácsok, illetve javítás gyakorisága és mélysége.
- Az írásra ösztönzés mértéke.
- Egy-egy kompozíció tökéletesítésének időbeli határai.
- Az egyéniség kibontakoztatása vagy szélesebb tudásanyag megszerzése közötti súlyozás.

Ajánlott irodalom:

Keszler Lőrinc: Összhangzattan (EMB, 1952)

Dobszay László: Bevezetés a klasszikus funkció- és formavilágba (Zeneműkiadó, 1963.)

Nagy Olivér: Partitúraolvasás, partitúrajáték (EMB, 1954.)

Knud Jeppesen: Ellenpont (Zeneműkiadó, 1988)

Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai (Zeneműkiadó, 1971.)

Szelényi István: A romantikus zene harmóniavilága (Zeneműkiadó, 1965.)

Lendvai Ernő: Bartók és Kodály harmóniavilága (Zeneműkiadó, 1965.)

Bárdos Lajos: Modális harmóniák (Zeneműkiadó, 1961.)

Samuel Adler: the study of orchestration (W.W. Norton &Company, 2002.)

Dobszay-Meskó Ilona, középiskolai zeneszerzés tanár